

NBP

Narodowy Bank Polski

Sierpień–październik 2020 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Sierpień–październik 2020 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Wydział Integracji Europejskiej Departamentu Zagranicznego
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej
Warszawa, 2020 r.

Materiał opracował:
Departament Zagraniczny
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej

Autorzy:
Agnieszka Brewka
Anna Dobrzańska
Magdalena Gąsior
Małgorzata Kloc-Konkołowicz
Maria Majkowska
Martyna Migąła
Joanna Surąła
Aleksandra Wesołowska
Dominik Wiśniewski
Honorata Wyganowska

Redakcja:
Magdalena Gąsior

Przegląd opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronach internetowych: Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz serwisu internetowego www.euractiv.com.

Narodowy Bank Polski
Departament Zagraniczny
Wydział Integracji Europejskiej

00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
www.nbp.pl
© Copyright Narodowy Bank Polski, 2020

Najważniejsze w tym miesiącu

- **Orędzie o stanie Unii**

Przewodnicząca Komisji Europejskiej (KE) Ursula von der Leyen w corocznym orędziu o stanie Unii przedstawiła priorytety polityki unijnej na najbliższy czas. Są to m.in.: ochrona zdrowia obywateli Unii Europejskiej (UE) i wspieranie stabilności gospodarczej, Europejski Zielony Ład oraz ochrona klimatu, transformacja cyfrowa, migracja i budowanie stabilnych relacji w polityce zagranicznej. Przewodnicząca KE podkreśliła także, że istotna jest dalsza mobilizacja i koordynacja działań w zakresie walki z pandemią COVID-19.

[więcej w pkt 1.2](#)

- **Pakiet cyfrowy dla sektora finansowego oraz nowy plan działania w odniesieniu do unii rynków kapitałowych**

W opublikowanym pakiecie cyfrowym znalazły się dwa komunikaty wyznaczające strategię w zakresie finansów cyfrowych i płatności detalicznych, jak również kilka propozycji legislacyjnych, w tym dotyczące rynków kryptoaktywów oraz odporności operacyjnej sektora finansowego. W komunikacie w sprawie unii rynków kapitałowych (*capital markets union*, CMU) przedstawiono natomiast szesnaście działań o charakterze legislacyjnym i nielegislacyjnym, których realizacja będzie wspierać budowę CMU w najbliższych latach.

[więcej w pkt 1.6 i pkt 1.7](#)

- **Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego**

Podczas wrześniowego posiedzenia Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) kontynuowano omawianie wpływu pandemii COVID-19 na gospodarkę i system finansowy UE. Rada Generalna zapoznała się ze wstępnymi wynikami monitorowania skutków, jakie dla stabilności finansowej mają moratoria na spłatę zadłużenia i publiczne systemy gwarancji wprowadzone w celu ochrony gospodarki realnej w związku z pandemią. Wstępne informacje na temat wpływu pandemii na sektor pozabankowy wraz z czynnikami ryzyka systemowego związanymi z tym sektorem zostały przedstawione w piątej edycji raportu na temat sektora niebankowego, opublikowanej w październiku br. Ponadto Rada Generalna zwróciła się do KE o podjęcie działań w zakresie monitoringu stosowania przez instytucje finansowe ratingów kredytowych przyznawanych przez agencje ratingowe oraz utworzenia przepisów prawnych upowszechniających i regulujących stosowanie identyfikatora podmiotu prawnego (*legal entity identifier*, LEI) w UE.

[więcej w pkt 6.1](#)

- **Program prac KE na 2021 r.**

W programie na 2021 r. KE zdefiniowała priorytetowe inicjatywy legislacyjne i projekty ustawodawcze na najbliższy rok. W obszarze gospodarczo-finansowym KE zamierza m.in. skupić się na pogłębianiu unii gospodarczej i walutowej (UGW), w tym na dokończeniu unii bankowej, ustawodawstwie na rzecz przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz inicjatywach dotyczących zrównoważonego ładu korporacyjnego i zielonych unijnych obligacji. Kontynuowane będą prace nad pakietem cyfrowym dla sektora finansowego oraz planem działania w odniesieniu do CMU.

[więcej w pkt 1.8](#)

- **Zalecenia w sprawie identyfikatora podmiotów prawnych**

ESRB wydała zalecenia, których celem jest upowszechnienie stosowania w UE identyfikatora podmiotu prawnego (*legal entity identifier*, LEI) przez podmioty zaangażowane w transakcje finansowe. Ułatwiłoby to identyfikowanie oraz ograniczanie ryzyka systemowego.

[więcej w pkt 6.3](#)

Spis treści

1. Komisja Europejska	7
1.1. Zmiany w Kolegium KE	7
1.2. Orędzie o stanie Unii	7
1.3. Plan zwiększenia redukcji gazów cieplarnianych	8
1.4. Wytyczne KE w sprawie wdrażania instrumentu na rzecz odbudowy i zwiększania odporności	9
1.5. Decyzja KE w sprawie uznania rozwiązań prawnych i nadzorczych Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do kontrahentów centralnych za równoważne z wymogami UE	9
1.6. Publikacja nowego planu działania w odniesieniu do unii rynków kapitałowych	10
1.7. Publikacja pakietu cyfrowego	11
1.8. Program prac KE na 2021 r.	12
1.9. Konsultacje publiczne dotyczące przeglądu regulacji w sprawie funduszy inwestycyjnych	13
1.10. Pierwsza emisja obligacji społecznych w ramach instrumentu SURE	13
2. Rada Unii Europejskiej	14
2.1. Walka z COVID-19: zgoda Rady na zwiększenie budżetu na 2020 r. o 6,2 mld euro	14
2.2. Nieformalne spotkanie ministrów finansów i gospodarki UE, 11–12 września	14
2.3. Wideokonferencja ministrów gospodarki i finansów, 6 października 2020 r.	15
2.4. Uzgodnienie stanowiska w odniesieniu do rozporządzenia w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne oraz pakietu na rzecz odbudowy rynków kapitałowych	15
3. Eurogrupa	16
3.1. Posiedzenie Eurogrupy 11 września 2020 r.	16
3.2. Posiedzenie Eurogrupy 5 października 2020 r.	16
4. Rada Europejska	17
4.1. Posiedzenie Rady Europejskiej 15–16 października 2020 r.	17
5. Europejski Bank Centralny	18
5.1. Ustanowienie linii repo z bankami centralnymi Macedonii Północnej i San Marino oraz przedłużenie istniejących linii repo	18
5.2. Publikacja skonsolidowanych danych bankowych	18
5.3. Zmiany wytycznych dotyczących realizacji polityki pieniężnej Eurosystemu	18
5.4. Raport na temat cyfrowego euro	19
5.5. Wyniki październikowego badania akcji kredytowej banków strefy euro	19
5.6. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej	20

5.7. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych	21
6. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego	22
6.1. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego	22
6.2. Pismo w sprawie wpływu obniżek ratingów przedsiębiorstw na rynki i instytucje finansowe	24
6.3. Zalecenia w sprawie identyfikatora podmiotów prawnych	24
6.4. Odpowiedź na konsultacje KE w sprawie przeglądu dyrektywy Wypłacalność II	25
6.5. Raport w sprawie sektora pozabankowych instytucji finansowych w UE	26
7. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	27
7.1. Projekt wykonawczych standardów technicznych dotyczących ujawnienia i raportowania wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych oraz w zakresie całkowitej zdolności do absorpcji strat	27
7.2. Raport dotyczący działalności kolegiów <i>resolution</i> w 2019 r.	27
7.3. Zakończenie obowiązywania wytycznych w sprawie ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, stosowanych w związku z pandemią COVID-19	28
7.4. Raport ESAs w sprawie czynników ryzyka dla systemu finansowego w UE	29
7.5. Opinia w sprawie planów przedłużenia przez władze szwedzkie obowiązywania instrumentu makroostrożnościowego wprowadzonego na podstawie art. 458 CRR	30
7.6. Monitoring instrumentów zobowiązań kwalifikowalnych zaliczanych na poczet wymogu MREL/TLAC	30
8. Inne	32
8.1. Publikacja wytycznych SRB dotyczących uruchomienia instrumentu umorzenia lub konwersji długu	32
8.2. Stan negocjacji umowy o przyszłych stosunkach między UE a Zjednoczonym Królestwem	32
8.3. EBI wspiera Polskę w walce z COVID-19	33
8.4. Publikacja projektu brytyjskiej ustawy Internal Market Bill	33
8.5. Siódmy raport o stanie gospodarki Grecji	33
Wykaz skrótów	34

1. Komisja Europejska

1.1. Zmiany w Kolegium KE

W związku z rezygnacją ze stanowiska irlandzkiego komisarza do spraw handlu Phila Hogana Irlandia desygnowała nowych kandydatów: Mairead McGuinness, wiceprzewodniczącą Parlamentu Europejskiego (PE) obecnej kadencji, oraz Andrew McDowella, byłego wiceprezesa Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI).

Przewodnicząca KE Ursula von der Leyen 8 września 2020 r. [zarekomendowała](#) Radzie UE i PE kandydaturę Mairead McGuinness. Jednocześnie zaproponowała, aby kandydatka Irlandii objęła tekę do spraw usług finansowych, rynku kapitałowego i stabilności finansowej, zastępując wiceprzewodniczącego KE, Valdisa Dombrovskisa, a Valdis Dombrovskis objąłby tekę do spraw handlu. PE przegłosował 7 października br. zmiany w KE po wysłuchaniach Mairead McGuinness i Valdisa Dombrovskisa (2 października br.).

1.2. Orędzie o stanie Unii

W trakcie swojego wystąpienia w PE 16 września br. przewodnicząca KE Ursula von der Leyen zaprezentowała tzw. *state of the union*, tj. [orędzie](#) o stanie Unii, w którym wskazała priorytety KE na najbliższy rok. W 2021 r. UE zamierza działać m.in. w następujących obszarach:

- [Ochrona zdrowia obywateli i stabilność gospodarki](#). Przewodnicząca zapowiedziała m.in. powołanie europejskiej unii zdrowia (European Health Union), tj. większą koordynację służby zdrowia na poziomie unijnym. Wskazała też na dwa priorytetowe działania w zakresie społecznej gospodarki rynkowej: projekt ustawodawczy wprowadzający płacę minimalną oraz kontynuację dotychczasowych unijnych działań podjętych w celu walki z kryzysem gospodarczym wywołanym pandemią COVID-19.
- [Wzmocnienie Europejskiego Zielonego Ładu](#). KE zaproponowała ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w UE do 2030 r. o co najmniej 55%¹. Na uwagę zasługuje także zorientowanie KE na ekologiczne finansowanie: 30% budżetu nadzwyczajnego funduszu UE na rzecz odbudowy (Next Generation EU, NGEU), wynoszącego z 750 mld euro, ma zostać zgromadzone dzięki zielonym obligacjom. Środki z nowego europejskiego instrumentu na rzecz odbudowy i odporności będą wspierać ekologiczną odbudowę gospodarki europejskiej.
- [Transformacja cyfrowa](#), w szczególności w zakresie danych, technologii i infrastruktury. KE chce m.in. zbudować europejską platformę (chmurę) do przechowywania danych dotyczących projektów finansowanych z instrumentu na rzecz odbudowy oraz zaproponować europejską identyfikację elektroniczną (*e-identity*), której celem jest zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony danych w sieci.
- [Wykorzystanie potencjału jednolitego rynku](#).
- [Dalsza mobilizacja sił w ramach globalnej reakcji na koronawirusa](#).

¹ W stosunku do poziomu emisji z 1990 r. Więcej na ten temat w [pkt 1.3](#).

Przewodnicząca KE Ursula von der Leyen w corocznym orędziu o stanie Unii przedstawiła priorytety unijnej polityki na najbliższy czas. Są to m.in.: ochrona zdrowia obywateli UE i wspieranie stabilności gospodarczej, Europejski Zielony Ład i ochrona klimatu, transformacja cyfrowa, migracja i budowanie stabilnych relacji w polityce zagranicznej. Podkreśliła także, że istotna jest dalsza mobilizacja i koordynowanie działań w walce z pandemią COVID-19.

Ursula von der Leyen przesłała również [list intencyjny](#) do Davida Sassolego, przewodniczącego PE, i Angeli Merkel, kanclerz Niemiec, które przewodniczą pracom Rady UE w ramach rotacyjnej prezydencji. W liście intencyjnym Ursula von der Leyen szczegółowo przedstawiła działania prawodawcze i inne inicjatywy, które KE chciałaby podjąć w 2021 r. W obszarze gospodarki znalazły się następujące inicjatywy:

- wniosek ustawodawczy w sprawie ram prawnych dotyczących ochrony i ułatwiania inwestycji,
- przegląd norm ostrożnościowych dla zakładów ubezpieczeń i reasekuracji (Wypłacalność II),
- przegląd dyrektywy i rozporządzenia w sprawie rynków instrumentów finansowych,
- wniosek ustawodawczy w sprawie zrównoważonego ładu korporacyjnego,
- ustanowienie unijnej normy dotyczącej obligacji ekologicznych,
- wniosek dotyczący pakietu legislacyjnego w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy,
- plan działania w sprawie europejskiego filara praw socjalnych, europejskiej gwarancji dla dzieci w trudnej sytuacji, nowej strategii w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz plan działania na rzecz gospodarki społecznej.

1.3. Plan zwiększenia redukcji gazów cieplarnianych

W komunikacie [2030 Climate Target Plan](#) z 17 września br. KE przedstawiła propozycję, by redukcja netto emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. była o co najmniej 55% wyższa w stosunku do poziomu emisji w 1990 r.² Dotychczasowy cel zakładał redukcję o 40% do 2030 r. Nowy cel zostanie wprowadzony do [projektu rozporządzenia ustanawiającego ramy na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej \(tzw. europejskie prawo o klimacie\)](#), przedstawionego przez KE w marcu br. Obecnie trwają nad nim prace legislacyjne³. W najbliższym czasie KE rozpocznie przygotowywanie inicjatyw legislacyjnych mających na celu osiągnięcie zapowiadanych redukcji. Do czerwca 2021 r. KE planuje dokonać przeglądu stosownych instrumentów polityki (m.in. systemu handlu emisjami, polityki dotyczącej wydajności energetycznej i energii odnawialnej, instrumentów wspierających zrównoważony transport publiczny i prywatny oraz gospodarkę o obiegu zamkniętym, a także instrumentów z zakresu unijnej polityki przemysłowej, rolnej, finansowej itp.) oraz przedstawić propozycje ich ewentualnych modyfikacji, umożliwiających realizację nowego planu redukcji emisji gazów cieplarnianych.

² Emisje netto stanowią wypadkową emisji oraz pochłaniania gazów cieplarnianych.

³ Więcej o europejskim prawie o klimacie w „Przeglądzie Spraw Europejskich” styczeń–marzec 2020 r.

1.4. Wytyczne KE w sprawie wdrażania instrumentu na rzecz odbudowy i zwiększania odporności

W rocznej strategii zrównoważonego wzrostu gospodarczego (*annual sustainable growth survey*, ASGS) na 2021 r., opublikowanej 17 września br., KE określiła [strategiczne wytyczne](#) dotyczące wdrażania instrumentu na rzecz odbudowy i zwiększania odporności (Recovery and Resilience Facility). Instrument ten jest najważniejszym filarem nadzwyczajnego funduszu na rzecz odbudowy – NGEU. Ma on zapewnić kwotę 672,5 mld euro w postaci pożyczek i dotacji dla państw członkowskich. Aby skorzystać z tego instrumentu, państwa członkowskie powinny przedłożyć projekty planów odbudowy i zwiększania odporności, określające krajowe programy inwestycji i reform. KE zachęca państwa członkowskie, by w swoich planach uwzględniły następujące działania i obszary:

- przyszłościowe czyste technologie oraz przyspieszenie rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- poprawę efektywności energetycznej budynków publicznych i prywatnych,
- przyspieszenie wykorzystania zrównoważonego, dostępnego i inteligentnego transportu oraz stacji ładowania i tankowania paliwa, a także rozbudowę transportu publicznego,
- rozwój szybkich usług szerokopasmowego dostępu do internetu we wszystkich regionach i gospodarstwach domowych, w tym sieci światłowodowych i technologii 5G,
- cyfryzację administracji publicznej i usług publicznych, w tym systemów sądownictwa i opieki zdrowotnej,
- zwiększenie zdolności UE do przetwarzania danych przemysłowych w chmurze;
- zmianę systemów kształcenia w celu rozwoju umiejętności cyfrowych oraz zapewnienia kształcenia i szkolenia zawodowego dla wszystkich grup wiekowych.

KE wezwała PE i Radę UE do jak najszybszego uzgodnienia wniosku ustawodawczego, tak aby instrument mógł zacząć funkcjonować od 1 stycznia 2021 r.

Publikacja ASGS rozpoczyna tegoroczny cykl semestru europejskiego. Strategia przewiduje kontynuowanie zeszłorocznych kierunków rozwoju gospodarki europejskiej: (i) zrównoważenia środowiskowego, (ii) wydajności, (iii) sprawiedliwości oraz (iv) stabilności makroekonomicznej.

1.5. Decyzja KE w sprawie uznania rozwiązań prawnych i nadzorczych Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do kontrahentów centralnych za równoważne z wymogami UE

Dnia 21 września br. KE wydała decyzję o uznaniu rozwiązań prawnych i nadzorczych Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do kontrahentów centralnych (*central counterparty*, CCP) za równoważne z wymogami UE. Decyzja wchodzi w życie 1 stycznia 2021 r. i wygasa z końcem czerwca 2022 r. Decyzja ta daje uczestnikom rynku finansowego osiemnaście miesięcy na ograniczenie ich ekspozycji wobec CCP z Wielkiej Brytanii.

Na podstawie analizy przeprowadzonej wspólnie z EBC, Jednolitą Radą ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (Single Resolution Board, SRB) oraz Europejskimi Urzędami Nadzoru (European Supervisory Authorities, ESAs) KE uznała, że w centralnym rozliczaniu instrumentów pochodnych za pośrednictwem CCP mających siedzibę w Zjednoczonym Królestwie mogą wystąpić zagrożenia dla stabilności finansowej w przypadku nagłego zakłócenia świadczenia usług oferowanych przez nich uczestnikom rynku UE. W [komunikacie](#) KE z 9 lipca br. zalecono więc uczestnikom rynku przygotowanie się na wszelkie ewentualności w związku z opuszczeniem jednolitego rynku przez Wielką Brytanię z dniem 1 stycznia 2021 r. KE zachęca także uczestników systemu finansowego do współpracy przy opracowywaniu strategii ograniczających ich zależność od CCP ze Zjednoczonego Królestwa, które mają obecnie znaczenie systemowe dla rynku unijnego.

1.6. Publikacja nowego planu działania w odniesieniu do unii rynków kapitałowych

W opublikowanym 24 września br. [komunikacie](#) oraz towarzyszącym mu [aneksie](#) KE przedstawiła nowy plan działania mający na celu wspieranie budowy CMU w najbliższych latach. Podkreślono, że rozwój rynków kapitałowych w UE oraz zapewnienie dostępu do finansowania rynkowego mają duże znaczenie przy wychodzeniu UE z kryzysu gospodarczego spowodowanego pandemią. W dokumencie przedstawiono szesnaście działań, o charakterze legislacyjnym i nielegislacyjnym, które są podporządkowane trzem kluczowym celom:

- wspieraniu ożywienia gospodarczego (ekologicznego, cyfrowego, sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz odpornego) przez zwiększenie dostępu do finansowania dla przedsiębiorstw europejskich, zwłaszcza małych i średnich (MŚP);
- zwiększeniu bezpieczeństwa osób fizycznych, które oszczędzają i inwestują długoterminowo w UE;
- zintegrowaniu krajowych rynków kapitałowych.

Działania KE w odniesieniu do MŚP obejmują:

- utworzenie unijnej platformy, która zapewni inwestorom łatwy dostęp do informacji o przedsiębiorstwach działających w obszarze finansów oraz zrównoważonego rozwoju (European Single Access Point),
- utworzenie platformy unijnej, która zapewni inwestorom łatwy dostęp do istotnych informacji (w tym finansowych i związanych ze zrównoważonym rozwojem) podawanych do wiadomości publicznej przez przedsiębiorstwa,
- uproszczenie zasad notowań na rynkach publicznych, aby ułatwić małym i innowacyjnym firmom dostęp do finansowania,
- zwiększenie długoterminowego finansowania przedsiębiorstw oraz projektów infrastrukturalnych, zwłaszcza wspierających zrównoważony wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu,
- zachęcanie ubezpieczycieli i banków do inwestowania w akcje i inne aktywa długoterminowe,
- zbadanie zasadności wprowadzenia wymogu, by banki kierowały przedsiębiorstwa do alternatywnych dostawców finansowania w przypadku odrzucenia ich wniosku kredytowego,

- wspieranie zwiększenia akcji kredytowej dla przedsiębiorstw europejskich, w szczególności MŚP, przez usprawnienie rynku sekurytyzacji.

Przedstawione w komunikacie działania dotyczące inwestycji detalicznych koncentrują się na:

- zbadaniu wykonalności opracowania europejskich ram kompetencji finansowych i zachęt dla państw członkowskich, służących promowaniu edukacji finansowej i odpowiedzialnego inwestowania,
- zmniejszeniu nadmiaru informacji i poprawie jakości doradztwa finansowego dla inwestorów detalicznych, a także dokonaniu przeglądu przepisów dotyczących zachęt, porad inwestycyjnych i sposobów ujawniania informacji w celu zapewnienia rzetelnych porad oraz jasnych i porównywalnych informacji o produktach,
- udzieleniu pomocy państwom członkowskim w poprawie adekwatności świadczeń emerytalnych.

Działania wspierające stworzenie jednolitego rynku obejmują:

- obniżenie kosztów inwestycji transgranicznych w wyniku uproszczenia procedur związanych z podatkiem potrącanym u źródła (*withholding tax*),
- promowanie zbieżności przepisów dotyczących prawa upadłościowego w państwach członkowskich,
- ułatwienie transgranicznym akcjonariuszom korzystania z przysługujących im uprawnień,
- usprawnienie transgranicznego świadczenia usług rozrachunkowych w UE,
- stworzenie skonsolidowanego źródła danych o warunkach dokonywania transakcji we wszystkich systemach obrotu w UE w celu wspierania konkurencji,
- zwiększenie ochrony inwestycji i dalsze ułatwianie inwestycji transgranicznych,
- ulepszenie jednolitego zbioru przepisów dla rynków kapitałowych oraz promowanie zbieżności praktyk nadzorczych w UE.

1.7. Publikacja pakietu cyfrowego

KE [opublikowała](#) 24 września br. pakiet cyfrowy (*digital finance package*). Składa się on z dwóch komunikatów, wyznaczających strategię w zakresie finansów cyfrowych i płatności detalicznych, oraz trzech propozycji legislacyjnych, które dotyczą: rynków kryptoaktywów, pilotażowej struktury rynkowej opartej na technologii rozproszonego rejestru oraz cyfrowej odporności operacyjnej sektora finansowego.

Pakiet ma zwiększyć konkurencyjność i innowacyjność europejskiego sektora finansowego oraz zapewnić konsumentom dostęp do szerokiego zakresu usług finansowych i nowoczesnych metod płatności, a jednocześnie zachować odpowiedni poziom ochrony konsumenta i wspierać stabilność finansową. Wprowadzane działania mają wspomóc ożywienie gospodarcze, uruchamiać nowe możliwości finansowania dla biznesu oraz odgrywać kluczową rolę w realizacji założeń Europejskiego Zielonego Ładu i nowej strategii przemysłowej dla Europy (*new industrial strategy for Europe*). Dzięki nim fragmentacja rynku ma zostać zredukowana, a dostęp do transgranicznych usług

finansowych – zwiększony. Ponadto KE planuje wesprzeć w ten sposób działalność i rozwój start-upów. Istotne w pakiecie jest również dostosowanie unijnych przepisów w dziedzinie usług finansowych do nowych technologii, takich jak sztuczna inteligencja czy *blockchain*, oraz zarządzanie danymi i promowanie strategii otwartych finansów (*open finance*).

W opublikowanym pakiecie cyfrowym znalazły się dwa komunikaty wyznaczające strategię w zakresie finansów cyfrowych oraz płatności detalicznych, jak również kilka propozycji legislacyjnych, w tym dotyczących rynków kryptoaktywów oraz odporności operacyjnej sektora finansowego. W komunikacie w sprawie CMU przedstawiono szesnaście działań o charakterze legislacyjnym i nielegislacyjnym, których realizacja będzie wspierać budowę CMU w najbliższych latach.

1.8. Program prac KE na 2021 r.

KE zaprezentowała 19 października br. [program prac](#) na 2021 r. Wskazała w nim priorytetowe projekty legislacyjne na najbliższe miesiące.

W programie prac KE na 2021 r. KE określiła priorytetowe inicjatywy legislacyjne i projekty nieustawodawcze na najbliższy rok. W obszarze gospodarczo-finansowym KE zamierza m.in. skupić się na dalszym pogłębianiu UGW, w tym dokończeniu unii bankowej, ustawodawstwie na rzecz przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz inicjatywach dotyczących zrównoważonego ładu korporacyjnego i zielonych unijnych obligacji. Kontynuowane będą prace nad pakietem cyfrowym dla sektora finansowego oraz planem działania w odniesieniu do CMU.

Wśród nowych projektów legislacyjnych KE na 2020 r. w obszarze spraw gospodarczych i finansowych znalazły się m.in. dalsze prace nad pogłębieniem UGW, w tym unii bankowej, legislacja związana z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz tzw. pakiet na rzecz sprawiedliwej gospodarki, dotyczący m.in. europejskiego filara praw socjalnych. KE zapowiedziała także pełne wdrożenie i operacyjność unijnego instrumentu tymczasowego, mającego zmniejszać zagrożenie bezrobociem podczas kryzysu spowodowanego COVID-19 (*European instrument for temporary support to mitigate unemployment risks in an emergency*, SURE). Kontynuowane będą działania na rzecz wdrożenia pakietu cyfrowego dla sektora finansowego oraz realizacji planu działania w odniesieniu do unii rynków kapitałowych. Wśród inicjatyw, z których KE zamierza zrezygnować w 2021 r., są m.in.: projekt w sprawie instrumentu budżetowego na rzecz konwergencji i konkurencyjności dla strefy euro oraz program wspierania reform.

1.9. Konsultacje publiczne dotyczące przeglądu regulacji w sprawie funduszy inwestycyjnych

W październiku KE rozpoczęła konsultacje publiczne dotyczące przeglądu [rozporządzenia](#) w sprawie europejskich długoterminowych funduszy inwestycyjnych (European Long-Term Investment Funds Regulation, ELTIF Regulation) oraz [dyrektywy](#) w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Alternative Investment Fund Managers Directive, AIFMD). Wszystkie zainteresowane podmioty mogą wziąć udział w konsultacjach przez wypełnienie odpowiedniego formularza on-line, dostępnego na stronie internetowej KE. Konsultacje w sprawie regulacji ELTIF będą trwały do 19 stycznia 2021 r., a ich celem jest ocena oraz poprawa efektywności ram prawnych dla europejskich długoterminowych funduszy inwestycyjnych. Celem konsultacji publicznych w sprawie AIFMD, które będą trwały do 29 stycznia 2021 r., jest poznanie opinii zainteresowanych podmiotów na temat możliwości usprawnienia funkcjonowania rynku alternatywnych funduszy inwestycyjnych w UE. Obie inicjatywy są związane z opublikowanym we wrześniu przez KE nowym planem działania w sprawie CMU⁴.

1.10. Pierwsza emisja obligacji społecznych w ramach instrumentu SURE

W dniu 21 października br. KE przeprowadziła w ramach unijnego instrumentu SURE pierwszą emisję [obligacji](#) społecznych o wartości 17 mld euro. Środki z emisji są przeznaczone na ochronę miejsc pracy i utrzymanie zatrudnienia. Pozyskane środki pomogą pokryć koszty bezpośrednio związane z finansowaniem krajowych rozwiązań wprowadzonych w reakcji na pandemię COVID-19 – m.in. zmniejszenia wymiaru czasu pracy. Emisję podzielono na obligacje o wartości 10 mld euro z terminem wykupu w październiku 2030 r. oraz obligacje o wartości 7 mld euro z terminem wykupu w 2040 r.

W dniu 27 października 2020 r. KE ogłosiła [wypłatę](#) dla Polski pierwszej transzy środków z SURE w wysokości 1 mld euro. W ramach pierwszej tego typu operacji oprócz Polski środki otrzymały również Włochy (10 mld euro) oraz Hiszpania – 6 mld euro. Na podstawie wniosków KE Rada zatwierdziła dotychczas przekazanie 17 państwom członkowskim 87,9 mld euro wsparcia finansowego w ramach SURE. Kolejne wypłaty nastąpią w ciągu najbliższych miesięcy, po dalszych emisjach obligacji. Polska w ramach instrumentu SURE ma otrzymać 11,2 mld euro.

⁴ Więcej na ten temat w [pkt 1.6](#).

2. Rada Unii Europejskiej

2.1. Walka z COVID-19: zgoda Rady na zwiększenie budżetu na 2020 r. o 6,2 mld euro

Dnia 11 września 2020 r. Rada UE [zgodziła się](#) zwiększyć budżet UE na 2020 r. o 6,2 mld euro. Środki te zostaną przeznaczone na przeciwdziałanie skutkom kryzysu wywołanego pandemią COVID-19 oraz na sfinansowanie m.in. strategii dotyczącej szczepionek.

Ponadto zwiększono o 5,1 mld euro środki na inicjatywę inwestycyjną, będącą odpowiedzią na pandemię COVID-19 (Coronavirus Response Investment Initiative, CRII), i inicjatywę inwestycyjną „plus” (CRII+). Ze środków tych zostaną zaspokojone dodatkowe potrzeby w zakresie finansowania polityki spójności, które według prognoz wystąpią jeszcze przed końcem roku.

2.2. Nieformalne [spotkanie](#) ministrów finansów i gospodarki UE, 11–12 września

Nieformalne spotkanie ministrów finansów i gospodarki UE odbyło się w Berlinie w dniach 11–12 września br. Podczas spotkania ministrowie skupili się na kwestii suwerennej Europy po pandemii COVID-19. Sesje robocze spotkania koncentrowały się na czterech tematach:

- podsumowanie i dalsze działania na rzecz odbudowy Europy,
- dochody budżetu UE,
- sprawiedliwe i efektywne opodatkowanie w UE,
- funkcjonowanie rynków finansowych w erze cyfrowej.

Podczas pierwszej części spotkania ministrowie podkreślili, że należy osiągnąć odpowiednią równowagę między dalszym wsparciem fiskalnym na rzecz ożywienia gospodarczego z jednej strony a stabilnością finansów publicznych z drugiej.

Druga sesja dotyczyła zasobów własnych UE. Aby pomóc w naprawie gospodarek oraz wesprzeć reformy i inwestycje w państwach członkowskich, UE będzie musiała znacznie się zadłużyć. Spłata tych długów będzie wymagała omówienia, jakie mają być w przyszłości źródła środków własnych. Szczególny nacisk położono na konieczność uwzględnienia w budżecie takich kwestii, jak technologia cyfrowa i zmiany klimatyczne.

Trzecia sesja była poświęcona sprawiedliwemu i efektywnemu opodatkowaniu w UE. W tej kwestii państwa członkowskie opowiedziały się za dalszym wspieraniem prac OECD nad sprawiedliwym opodatkowaniem, które obejmuje efektywny podatek minimalny i sprawiedliwe opodatkowanie gospodarki cyfrowej.

Podczas ostatniej sesji ministrowie gospodarki i finansów UE rozmawiali również o rynkach finansowych w erze cyfrowej. Modele biznesowe oparte na danych (*big data*) i szybko rozwijające

się firmy technologiczne mają wpływ na rynki finansowe. Stwarza to nowe wyzwania dla porządku na rynkach finansowych i ochrony danych, a także nowe zagrożenia cyberbezpieczeństwa.

2.3. [Wideokonferencja ministrów gospodarki i finansów, 6 października 2020 r.](#)

Podczas posiedzenia 6 października 2020 r. wymieniono poglądy na temat przedstawionego przez KE pod koniec września nowego planu działania w sprawie CMU⁵. Jednocześnie ministrowie zapowiedzieli, że konkluzje Rady w sprawie unii rynków kapitałowych zostaną przyjęte w grudniu br.

2.4. Uzgodnienie stanowiska w odniesieniu do rozporządzenia w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne oraz pakietu na rzecz odbudowy rynków kapitałowych

Na posiedzeniu 7 października br. Rada UE uzgodniła [stanowisko](#) w sprawie zmiany przepisów rozporządzenia dotyczącego indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne (Benchmark Regulation, BMR) przedstawionych przez KE 24 lipca br. Na mocy nowych przepisów KE ma zostać upoważniona do wyznaczenia zastępczego wskaźnika referencyjnego w sytuacji zaprzestania publikacji wskaźnika, którego wycofanie mogłoby spowodować istotne zakłócenia w funkcjonowaniu rynków finansowych w UE. Jest to związane z prawdopodobieństwem zaprzestania opracowywania stawki referencyjnej LIBOR⁶ (London Interbank Offered Rate) z końcem 2021 r.⁷

Ponadto podczas posiedzenia 21 października br. Rada UE przyjęła [stanowisko](#) w sprawie pakietu legislacyjnego na rzecz odbudowy rynków kapitałowych, w którego skład wchodzi propozycje zmian czterech aktów prawnych: dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych (Markets in Financial Instruments Directive II, MiFID II), rozporządzenia prospektowego, rozporządzenia w sprawie ustanowienia ogólnych ram sekurytyzacji oraz rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych (Capital Requirements Regulation, CRR) w odniesieniu do sekurytyzacji. Zaproponowane zmiany mają być wsparciem dla przedsiębiorstw europejskich w wychodzeniu z kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19 dzięki ułatwieniu pozyskiwania finansowania na rynkach publicznych oraz zwiększeniu zdolności banków do udzielania kredytów⁸. Rada wyraziła poparcie polityczne dla pakietu legislacyjnego i jednocześnie zaproponowała zmiany w niektórych przepisach szczegółowych.

Po przyjęciu przez PE stanowiska w odniesieniu do opisanych projektów aktów prawnych rozpoczyna się negocjacje pomiędzy Radą UE a PE.

⁵ Więcej na ten temat w [pkt 1.6](#).

⁶ Referencyjna wysokość oprocentowania depozytów i kredytów na rynku międzybankowym w Londynie.

⁷ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z lipca 2020 r.

⁸ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z lipca 2020 r.

3. Eurogrupa

3.1. Posiedzenie Eurogrupy 11 września 2020 r.

Podczas posiedzenia Eurogrupy w składzie rozszerzonym ministrowie omówili wszystkie kierunki prac mających na celu dokończenie budowy unii bankowej. Dyskusja dotyczyła reformy porozumienia ustanawiającego Europejski Mechanizm Stabilności (European Stability Mechanism, ESM), która przewiduje stworzenie mechanizmu ochronnego (*common backstop*) dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji do końca okresu przejściowego, tj. do 2023 r., oraz ewentualne wcześniejsze wprowadzenie tego zabezpieczenia. Omówiono również kwestie dotyczące zapewnienia płynności w ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, a także postępy w tworzeniu europejskiego systemu ubezpieczenia depozytów. Po spotkaniu przewodniczący Eurogrupy zakomunikował, że osiągnięto szerokie porozumienie co do potrzeby przyspieszenia działań we wszystkich dziedzinach i osiągnięcia w bieżącym roku dalszych postępów w tym względzie.

3.2. Posiedzenie Eurogrupy 5 października 2020 r.

Podczas posiedzenia Eurogrupy ministrowie przyjęli program prac na okres do czerwca 2021 r. W najbliższych miesiącach Eurogrupa skupi się na następujących obszarach:

- polityka gospodarcza i fiskalna wspierająca ożywienie gospodarcze i długoterminowy wzrost, w tym dyskusje na temat wstępnych planów budżetowych, zaleceń dla strefy euro oraz rozwoju sytuacji makroekonomicznej i fiskalnej,
- dokończenie budowy i wzmocnienie unii bankowej oraz CMU,
- euro jako waluta cyfrowa,
- międzynarodowa rola euro.

Eurogrupa poparła kandydaturę Franka Eldersona, członka zarządu banku centralnego Holandii, na stanowisko członka zarządu EBC. Ma on zastąpić obecnie urzędującego Yvesa Merscha, którego kadencja wygasa 14 grudnia br. Kolejne etapy procedury mianowania zakładają przyjęcie zalecenia Rady, a następnie mianowanie nowego członka zarządu EBC przez Radę Europejską po konsultacjach z PE i Radą Prezesów EBC.

Ponadto Eurogrupa omówiła wyniki siódmego raportu dotyczącego wzmocnionego nadzoru w odniesieniu do Grecji. Dokonano w nim przeglądu bieżącej sytuacji gospodarczej, kondycji sektora finansowego oraz stanu finansów publicznych w tym kraju. Ministrowie zapoznali się także z oceną postępów Grecji w wywiązywaniu się ze zobowiązań polityczno-gospodarczych, podjętych przez rząd grecki wobec Eurogrupy 22 czerwca 2018 r., których realizacja powinna się zakończyć do połowy 2020 r.

4. Rada Europejska

4.1. Posiedzenie Rady Europejskiej 15–16 października 2020 r.

Rada Europejska w swoich [konkluzjach](#) odniosła się do sytuacji epidemiologicznej wywołanej przez COVID-19. W tym kontekście Rada pozytywnie oceniła zalecenie w sprawie skoordynowanego podejścia do ograniczeń w przemieszczaniu się. Odnotowano również wspólne wysiłki na szczeblu UE w sprawie badań nad szczepionką na koronawirusa.

Rada Europejska wyraziła zaniepokojenie brakiem postępów w kwestiach kluczowych, niezbędnych do osiągnięcia porozumienia, w obliczu zbliżającego się zakończenia tzw. okresu przejściowego w stosunkach z Wielką Brytanią. RE wezwała również Zjednoczone Królestwo do „poczynienia niezbędnych kroków, aby umożliwić osiągnięcie porozumienia”.

Omówiono ponadto propozycję KE, by do 2030 r. redukcji emisja gazów cieplarnianych została zredukowana o co najmniej 55%⁹. Rada uznała, że cel ten powinien zostać zrealizowany przez UE wspólnie, z uwzględnieniem uwarunkowań poszczególnych państw oraz zgodnie z zasadą solidarności i sprawiedliwości. Rada Europejska planuje uzgodnić nowy cel redukcji emisji na posiedzeniu w grudniu br.

⁹ Więcej o propozycji KE dotyczącej redukcji emisji w [pkt 1.3](#).

5. Europejski Bank Centralny

5.1. Ustanowienie linii repo z bankami centralnymi Macedonii Północnej i San Marino oraz przedłużenie istniejących linii repo

EBC ogłosił 18 sierpnia 2020 r. powstanie nowej linii repo z bankami centralnymi [Republiki Macedonii Północnej](#) (*Народна банка на Република Северна Македонија*) oraz [San Marino](#) (*Banca Centrale della Repubblica di San Marino*). Linie te mają na celu zapewnienie krajowym instytucjom finansowym płynności w euro w odpowiedzi na ewentualne dysfunkcje rynków, będące następstwem szoku wywołanego przez pandemię COVID-19. Obie linie repo będą dostępne do końca czerwca 2021 r. z możliwością przedłużenia. Bankowi Macedonii Północnej przyznano linię repo w wysokości 400 mln euro, a San Marino – 100 mln euro. Płynność będzie udostępniana w zamian za odpowiednie zabezpieczenie nominowane w euro. Dodatkowo 28 sierpnia br. EBC [ogłosił](#), że otwarte w 2020 r. linie płynnościowe w euro z bankami centralnymi Chorwacji i Rumunii. Zgodnie z nowymi ustaleniami obie linie będą dostępne do końca czerwca 2021 r.

5.2. Publikacja skonsolidowanych danych bankowych

EBC [opublikował](#) 27 sierpnia br. skonsolidowane dane dotyczące sektora bankowego (*consolidated banking data, CBD*) za okres kończący się 31 marca 2020 r. Najnowsze CBD odnoszą się do 324 grup bankowych oraz 2657 instytucji kredytowych (w tym oddziałów i filii zarządzanych przez podmioty zagraniczne), co odzwierciedla niemal 100% bilansu sektora bankowego UE¹⁰. Dane zawierają wiele wskaźników opisujących rentowność i efektywność, bilans, obciążenie aktywów, płynność, zmiany w zakresie kredytów zagrożonych (*non-performing loans, NPLs*), adekwatność kapitałową i wypłacalność. Zgodnie z opublikowanymi danymi całkowita wartość aktywów zarządzanych przez te instytucje wzrosła o 4,9% – z 27,6 bln euro do 29 bln w ujęciu rok do roku. Wskaźnik NPLs w ujęciu rocznym spadł o 0,55 pkt proc., do poziomu 2,98%.

5.3. Zmiany wytycznych dotyczących realizacji polityki pieniężnej Eurosystemu

Dnia 28 września br. EBC [opublikował](#) zmiany wytycznych dotyczących realizacji polityki pieniężnej Eurosystemu, które zaczną obowiązywać 1 stycznia 2021 r. Wytyczne wprowadzają w życie decyzję Rady Prezesów EBC z 13 grudnia 2019 r., w wyniku której zabezpieczone aktywa rynkowe inne niż papiery wartościowe zabezpieczone aktywami (*asset-backed securities*) oraz obligacje zabezpieczone (*covered bonds*) przestaną być przyjmowane jako zabezpieczenie. Do kwalifikowanych zabezpieczeń przestaną być także zaliczane umowne obligacje zabezpieczone (*contractual covered bonds*). Wytyczne uściślają również proces stosowania (w zasadach oceny kredytowej Eurosystemu) ratingów opracowywanych przez zewnętrzne instytucje kontroli jakości kredytowej oraz wprowadzają kryteria akceptacji tych instytucji. Zmiany dotyczą także zasad dla kontrahentów Eurosystemu, co wiąże się z potwierdzonymi naruszeniami minimalnych wymogów w zakresie

¹⁰ W związku z wyjściem Zjednoczonego Królestwa z UE, Zjednoczone Królestwo zostało wyłączone z badania.

funduszy własnych oraz przypadkami nieterminowego informowania o współczynnikach kapitałowych.

5.4. Raport na temat cyfrowego euro

EBC [opublikował](#) 2 października br. [raport](#) dotyczący cyfrowego euro. Raport został przygotowany przez grupę zadaniową wysokiego szczebla Eurosystemu do spraw pieniądza cyfrowego banku centralnego i zatwierdzony przez Radę Prezesów. Cyfrowe euro miałyby być pieniądzem banku centralnego w formie elektronicznej. Byłoby powszechnie dostępne i stanowiło dodatkowy, obok gotówki, środek płatniczy w płatnościach detalicznych. W założeniu ma stanowić odpowiedź na wyzwania stawiane przez nowe technologie oraz na zmieniające się oczekiwania konsumentów w zakresie korzystania ze środków płatniczych. Raport jest krokiem w kierunku utworzenia innowacyjnego, konkurencyjnego i odpornego systemu płatniczego Eurosystemu.

Projekt zakłada m.in., że cyfrowe euro:

- będzie stanowić kolejny element wspierania euro; powinno być zatem wymienne na innej formie, czyli pieniądź gotówkowy, rezerwy banku centralnego oraz depozyty banków komercyjnych;
- będzie zobowiązaniem Eurosystemu, który będzie miał pełną kontrolę nad jego emisją, a w związku z tym z definicji będzie pozbawionym ryzyka pieniądzem banku centralnego;
- ma być powszechnie dostępne na takich samych warunkach dla wszystkich potencjalnych użytkowników we wszystkich krajach strefy euro;
- nie powinno zniechęcać ani tłumić rozwiązań sektora prywatnego w zakresie dostarczania cyfrowych metod płatności w strefie euro;
- powinno cieszyć się zaufaniem publicznym, tak jak każda forma, jaką obecnie przyjmuje euro.

5.5. Wyniki październikowego badania akcji kredytowej banków strefy euro

EBC [opublikował](#) 27 października br. wyniki badania akcji kredytowej banków strefy euro (*bank lending survey*, BLS). Badanie dotyczy zmian, które zaszły w ich polityce kredytowej w trzecim kwartale br., oraz zmian oczekiwanych w czwartym kwartale. Zostało przeprowadzone między 21 września a 6 października br. i uczestniczyły w nim 143 banki.

W związku m.in. z pogorszeniem perspektyw gospodarczych i zwiększonym ryzykiem kredytobiorców wewnętrzne bankowe standardy udzielania kredytów zostały w trzecim kwartale zaostrzone we wszystkich analizowanych kategoriach. Zmieniły się: warunki udzielania kredytów przedsiębiorstwom (19%¹¹), kredytów mieszkaniowych gospodarstwom domowym (20%), jak też kredytów konsumenckich (9%). Banki przewidują dalsze zaostrzenie standardów udzielania kredytów przedsiębiorstwom oraz i gospodarstwom domowym w czwartym kwartale.

¹¹ Różnica między odsetkiem banków w badanej próbie, które zaostrzyły warunki kredytowania, a odsetkiem banków, które je złagodziły.

Trzeci kwartał przyniósł obniżenie popytu na kredyty wśród przedsiębiorstw, co wiązało się z mniejszym zapotrzebowaniem na awaryjną płynność. Popyt na kredyty mieszkaniowe wzrósł po wprowadzonym w drugim kwartale zamrożeniu gospodarki.

5.6. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej

W trakcie [posiedzenia](#) 10 września br. Rada Prezesów EBC zadecydowała o pozostawieniu stóp procentowych na niezmiennym poziomie. Podczas konferencji prasowej Christine Lagarde [wskazała](#), że Rada Prezesów oczekuje, iż podstawowe stopy procentowe EBC pozostaną na obecnym lub niższym poziomie, dopóki Rada nie stwierdzi, że perspektywy inflacji w horyzoncie czasowym jej projekcji zdecydowanie zbliżają się do poziomu wystarczająco bliskiego, ale nieprzekraczającego 2%, oraz że znajduje to odzwierciedlenie w dynamice inflacji bazowej.

Poinformowano również, że będą kontynuowane zakupy w ramach nadzwyczajnego programu skupu aktywów w czasie pandemii (*pandemic emergency purchase programme*, PEPP), na który EBC przeznaczy łącznie 1 bln 350 mld euro. Zakupy będą przeprowadzane w elastyczny sposób w ramach różnych klas aktywów i jurysdykcji i potrważą dotąd, aż Rada Prezesów uzna, że kryzysowa faza pandemii COVID-19 dobiega końca. Skup nie zakończy się jednak przed końcem czerwca 2021 r. Potwierdzono także, że spłaty kapitału z tytułu zapadających papierów wartościowych nabytych w ramach programu PEPP będą reinwestowane co najmniej do końca 2022 r.

Program skupu aktywów będzie nadal realizowany na poziomie 20 mld euro miesięcznie wraz z funduszami w ramach dodatkowej puli środków w wysokości 120 mld euro, które zostały przeznaczone na ten cel w bieżącym roku. Reinwestycje będą również prowadzone przez dłuższy czas po tym, jak EBC zacznie podnosić stopy procentowe: „tak długo, jak długo będzie to konieczne do utrzymania korzystnych warunków płynnościowych i zdecydowanie łagodnej polityki pieniężnej”.

Nadal będzie również zapewniana dodatkowa płynność w ramach operacji refinansujących, w szczególności za pośrednictwem trzeciej serii ukierunkowanych dłuższych operacji refinansujących.

Podczas [posiedzenia](#) 29 października br. Rada Prezesów EBC poinformowała, że planuje monitorować dynamikę pandemii, kształtowanie się kursu walutowego oraz perspektywy udostępnienia szczepionek na COVID-19. Po grudniowej rundzie projekcji makroekonomicznych oceni perspektywy gospodarcze oraz rodzaje ryzyka i na podstawie tej oceny dokona rekalkulacji instrumentów polityki pieniężnej. Ma to pozwolić na zapewnienie korzystnych warunków finansowania, a przez to przyczynić się do ożywienia gospodarki, jak również przeciwdziałać negatywnemu oddziaływaniu pandemii na prognozowaną ścieżkę inflacji.

Rada Prezesów zadecydowała również o pozostawieniu stóp procentowych na niezmiennym poziomie. Wynoszą one:

- 0,00% – stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących,
- 0,25% – stopa kredytu w banku centralnym,
- -0,50% – stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia.

Rada Prezesów EBC podczas konferencji 29 października br. zapowiedziała, że planuje obserwować rozwój sytuacji pandemicznej, a po grudniowej rundzie projekcji makroekonomicznych dokona oceny perspektyw gospodarczych i rekalkulacji instrumentów polityki pieniężnej.

5.7. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych

W ramach konsultacji projektów krajowych oraz unijnych aktów prawnych EBC opublikował we wrześniu i w październiku br. następujące [opinie](#):

- do wniosku KE w sprawie rozporządzenia PE i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2016/1011 w odniesieniu do wyłączenia dotyczącego niektórych walutowych wskaźników referencyjnych państw trzecich i wyznaczenia zastępczych wskaźników referencyjnych dla niektórych wycofywanych wskaźników referencyjnych (CON/2020/20),
- do projektowanej nowelizacji przepisów węgierskich dotyczących zapewnienia minimalnego poziomu usług gotówkowych na Węgrzech (CON/2020/21),
- do projektowanych rozporządzeń zmieniających ogólne ramy sekurytyzacji w odpowiedzi na pandemię COVID-19 (CON/2020/22),
- do zmiany greckiej ustawy w zakresie powierzenia bankowi centralnemu Grecji dodatkowych zadań w związku z jednolitym obszarem płatności w euro (SEPA) jako właściwemu organowi krajowemu (CON/2020/23),
- do projektowanej zmiany rumuńskiej ustawy o systemach gwarancji depozytów i Bankowym Funduszu Gwarancyjnym w sprawie zapewnienia krótkoterminowej płynności Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu przez bank centralny Rumunii (CON/2020/24),
- do projektowanych zmian legislacyjnych w ustawodawstwie Luksemburga dotyczących systemu gwarancji depozytów i innych zmian w przepisach odnoszących się do usług finansowych (CON/2020/25),
- Rady Prezesów EBC w sprawie zalecenia Rady dotyczącego mianowania członka Zarządu Europejskiego Banku Centralnego (CON/2020/26),
- do projektu austriackiej ustawy w sprawie Nowego Porozumienia Pożyczkowego Austrii z MFV (CON/2020/27).

6. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

6.1. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego

Podczas [posiedzenia](#) Rady Generalnej ESRB, które odbyło się 24 września 2020 r., omówiono wpływ pandemii COVID-19 na gospodarkę i system finansowy w UE. Mimo obserwowanego ożywienia aktywności gospodarczej zarówno gospodarka, jak i system finansowy UE stoją w obliczu niepewności związanej z dalszym przebiegiem pandemii oraz jej skutkami. Zdaniem Rady Generalnej głównymi źródłami ryzyka systemowego są: sytuacja w gospodarce realnej wywołana pandemią oraz możliwość masowych upadłości w sektorze prywatnym, które mogą negatywnie wpłynąć na system finansowy UE. Jednocześnie Rada Generalna przyznała, że kompleksowe działania podjęte w celu ochrony gospodarki realnej przed skutkami pandemii zapobiegły przekształceniu się kryzysu gospodarczego w kryzys finansowy.

Radzie Generalnej przedstawiono informacje na temat wstępnych wyników monitoringu przeprowadzonego zgodnie z Zaleceniem ESRB w sprawie monitorowania wpływu na stabilność finansową moratoriów na spłatę zadłużenia i publicznych systemów gwarancji oraz innych środków o charakterze fiskalnym przyjętych w celu ochrony gospodarki realnej w związku z pandemią COVID-19. Rada Generalna podkreśliła, że konieczne jest dobre zrozumienie konsekwencji zarówno zbyt wczesnego, jak i zbyt późnego zakończenia obowiązywania tego typu środków, w szczególności ze względu na możliwość wystąpienia efektu klifu w przypadku wygaśnięcia kilku środków w tym samym czasie.

Podczas wrześniowego posiedzenia Rady Generalnej ESRB kontynuowano omawianie wpływu pandemii COVID-19 na gospodarkę i system finansowy UE. Rada Generalna zapoznała się ze wstępnymi wynikami monitorowania skutków dla stabilności finansowej, wywołanych przez moratoria na spłatę zadłużenia i publiczne systemy gwarancji, wprowadzone w celu ochrony gospodarki realnej w związku z pandemią. Wstępne informacje na temat wpływu pandemii na sektor pozabankowy, wraz z czynnikami ryzyka systemowego związanymi z tym sektorem, zostały przedstawione w piątej edycji raportu na temat sektora niebankowego, opublikowanej w październiku br. Ponadto Rada Generalna zwróciła się do KE o podjęcie działań w zakresie monitorowania stosowania przez instytucje finansowe ratingów kredytowych przyznawanych przez agencje ratingowe oraz o utworzenie przepisów upowszechniających i regulujących stosowanie identyfikatora podmiotu prawnego w UE.

Rada Generalna stwierdziła, że trudna sytuacja makroekonomiczna w połączeniu z niepewnymi perspektywami wzrostu gospodarczego i niskimi stopami procentowymi jest istotnym wyzwaniem dla instytucji finansowych, zwłaszcza w odniesieniu do rentowności i jakości aktywów.

Mimo że odporność instytucji finansowych w UE znacznie poprawiła się od czasu kryzysu finansowego, instytucje te borykały się z wyzwaniami dotyczącymi modeli biznesowych jeszcze przed wybuchem pandemii COVID-19. Trudności te mogą się zaostrzyć w przypadku materializacji ryzyka kredytowego, rynkowego, finansowania i płynności.

Rada Generalna zwróciła uwagę na ryzyko niewystarczającej płynności na rynkach finansowych. Wprawdzie sytuacja poprawiła się od czasu wiosennego szoku, jednak rynki w dalszym ciągu funkcjonują w warunkach wysokiej niepewności. Rada Generalna omówiła wpływ pandemii na wybrane sektory, takie jak fundusze rynku pieniężnego i fundusze typu ETF (*exchange traded fund*)¹². Wstępne wyniki analizy zostały przedstawione w piątej edycji raportu na temat sektora niebankowego w UE – *EU Non-Bank Financial Intermediation Risk Monitor*, z października br.¹³

Rada Generalna kontynuowała prace w pięciu obszarach priorytetowych¹⁴ zidentyfikowanych na początku roku w związku z pandemią COVID-19. W liście skierowanym do KE oraz Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (European Securities and Markets Authority, ESMA) ESRB zasugerowała, aby KE we współpracy z ESMA oceniła, czy wprowadzenie cyklicznego raportowania i monitorowania strategii inwestycyjnych oraz prospektów emisyjnych funduszy inwestycyjnych pod kątem odniesień do ocen ratingowych mogłoby pomóc organom nadzoru w identyfikacji potencjalnych źródeł ryzyka systemowego¹⁵.

Przedmiotem dyskusji Rady Generalnej było także upowszechnienie LEI¹⁶ w Unii Europejskiej. Rada Generalna zwróciła uwagę, że obecnie nie ma jednolitego podejścia w tym zakresie, a stosowanie LEI przez podmioty niefinansowe jest ograniczone. Rada Generalna podkreśliła, że spójna implementacja we wszystkich sektorach pozwoliłaby zmaksymalizować korzyści płynące ze stosowania LEI oraz zwróciła uwagę na potrzebę utworzenia ram prawnych regulujących wykorzystanie LEI w UE¹⁷.

Rada Generalna zaakceptowała ponadto parametry scenariusza szokowego, które zostaną uwzględnione w wytycznych ESMA dotyczących testów warunków skrajnych funduszy rynku pieniężnego.

ESRB opublikowała też kolejną, trzydziestą trzecią edycję [risk dashboard](#), która zawiera zestawienie wskaźników ilościowych i jakościowych przedstawiających sytuację w systemie finansowym UE.

¹² ETF to fundusz inwestycyjny notowany na giełdzie, którego zadaniem jest odzwierciedlanie określonego indeksu giełdowego.

¹³ Więcej na temat raportu w [pkt 6.5](#).

¹⁴ Więcej na temat tych obszarów w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z kwietnia br.

¹⁵ Więcej na temat pisma w [pkt 6.2](#).

¹⁶ LEI to dwudziestoznakowy, alfanumeryczny identyfikator podmiotu, który identyfikuje podmioty w skali globalnej.

¹⁷ W październiku ESRB wydała zalecenia w tej sprawie. Więcej na jego temat w [pkt 6.3](#).

6.2. Pismo w sprawie wpływu obniżek ratingów przedsiębiorstw na rynki i instytucje finansowe

ESRB opublikowała 1 października br. [pismo](#) skierowane do KE oraz ESMA w sprawie wpływu masowych obniżek ratingów przedsiębiorstw na rynki i instytucje finansowe. W piśmie ESRB przywołała wyniki swoich analiz, które zostały opublikowane w maju i lipcu br. Wykazały one w szczególności, że masowa obniżka ratingów i towarzyszący jej szok cenowy na rynku obligacji korporacyjnych spowodowałyby straty dla systemu finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (o około 150–200 mld euro) z tytułu spadku wartości aktywów, a wymuszona sprzedaż tych obligacji przez instytucje finansowe zwiększyłaby początkowe straty o około 20–30%¹⁸.

W ocenie ESRB skumulowane w czasie obniżki ratingów mogą procyklicznie wpływać na sytuację na rynkach finansowych i być źródłem ryzyka systemowego w czasie kryzysu gospodarczego wywołanego pandemią COVID-19. W związku z tym ESRB proponuje, aby w średnim terminie KE we współpracy z ESMA:

- oceniła, czy cykliczne raportowanie i monitorowanie strategii inwestycyjnych oraz prospektów emisyjnych funduszy inwestycyjnych pod kątem odniesień do ocen agencji ratingowych mogłyby pomóc organom nadzoru w identyfikacji potencjalnych źródeł ryzyka systemowego oraz, gdyby okazało się to konieczne, przeanalizowała możliwości ograniczenia wpływu odniesień do tych ratingów;
- zbadała, bazując na doświadczeniach z ostatnich miesięcy, przejrzystość przyznawania ocen przez agencje ratingowe oraz możliwość ustalenia minimalnych wymogów wobec metodyki nadawania tych ocen.

W długim terminie KE powinna dokonać przeglądu prawa UE i rozważyć wprowadzenie rozwiązań antycyklicznych, takich jak ograniczenie mechanicznej zależności instytucji finansowych od zewnętrznych ratingów.

6.3. Zalecenia w sprawie identyfikatora podmiotów prawnych

ESRB opublikowała 29 października br. [zalecenia](#) z 24 września 2020 r. w sprawie identyfikowania podmiotów prawnych. Ich celem jest upowszechnienie w UE stosowania LEI przez podmioty zaangażowane w transakcje finansowe i, w konsekwencji, ułatwienie identyfikowania oraz ograniczania ryzyka systemowego. W związku z tym ESRB:

- w zaleceniu A rekomenduje KE wprowadzenie w UE rozwiązań regulacyjnych upowszechniających stosowanie LEI; termin wdrożenia tego zalecenia wyznaczono na połowę 2023 r.;
- w zaleceniu B rekomenduje organom nadzoru upowszechnienie stosowania kodów LEI przez podmioty nadzorowane, w tym także w zakresie sprawozdawczości nadzorczej i ujawniania informacji; zalecenie B ma obowiązywać przed przygotowaniem i wprowadzeniem w życie odpowiednich regulacji wskazanych w zaleceniu A; organy nadzoru powinny przedstawić raport z wdrożenia tego zalecenia do końca 2021 r.

¹⁸ Więcej na temat wcześniej opublikowanych wyników w „Przeglądzie Spraw Europejskich” za maj oraz za lipiec 2020 r.

ESRB wydała zalecenia, których celem jest upowszechnienie stosowania w UE identyfikatora podmiotu prawnego (LEI) przez podmioty zaangażowane w transakcje finansowe. Ułatwiłoby to identyfikowanie oraz ograniczanie ryzyka systemowego.

6.4. Odpowiedź na konsultacje KE w prawie przeglądu dyrektywy Wypłacalność II

W opublikowanym 19 października br. [piśmie](#) ESRB przedstawiła swoją odpowiedź na konsultacje KE w sprawie przeglądu dyrektywy Wypłacalność II. W pierwszej kolejności ESRB przypomniała swoje stanowisko w sprawie przeglądu tej dyrektywy przekazane w styczniu br. Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA). Wskazała wówczas przede wszystkim na potrzebę: i) odzwierciedlenia w dyrektywie Wypłacalność II kwestii związanych z polityką makroostrożnościową, ii) ustanowienia zharmonizowanych ram prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji dla zakładów ubezpieczeń i reasekuracji w UE oraz iii) odpowiedniego uwzględnienia w dyrektywie Wypłacalność II różnych rodzajów ryzyka – w szczególności ryzyka związanego ze strukturą terminową stóp procentowych oraz rynkiem nieruchomości¹⁹.

ESRB w piśmie do KE zwróciła również uwagę na potrzebę uwzględnienia w przeglądzie pierwszych wniosków z pandemii COVID-19. W związku z tym wskazała pięć zagadnień, o które warto uzupełnić dyrektywę Wypłacalność II:

- uwzględnienie systemowego znaczenia niektórych działań ubezpieczycieli dla prawidłowego funkcjonowania gospodarki – wzmocnienie ram makroostrożnościowych pomogłoby w zapewnieniu świadczenia kluczowych usług ubezpieczeniowych;
- wprowadzenie narzędzi antycyklicznych, takich jak bufor kapitałowe, które zapewniałyby dodatkową odporność w razie kryzysu;
- wprowadzenie uprawnień organów nadzoru do blokowania wypłat dywidend i zmiennych składników wynagrodzeń w warunkach, gdy zakłady ubezpieczeń nie naruszają wymogów wypłacalności;
- ograniczenie zmienności współczynników wypłacalności przez modyfikacje narzędzi łagodzących zmienność: symetrycznej korekty z tytułu ryzyka cen akcji, korekty z tytułu zmienności oraz korekty dopasowującej;
- lepsze monitorowanie ryzyka płynności w sektorze ubezpieczeń i zwiększenie uprawnień organów nadzoru do wprowadzania buforów płynności.

W aneksie do listu ESRB przedstawiła ponadto postulaty dotyczące tematów objętych konsultacjami KE, istotnych z punktu widzenia stabilności finansowej:

¹⁹ Więcej na temat opinii ESRB dla EIOPA w sprawie przeglądu dyrektywy Wypłacalność II w „Przeglądzie Spraw Europejskich” ze stycznia-marca 2020 r.

- wprowadzenie do dyrektywy Wyłączalność II celów drugorzędnych, takich jak wspieranie inwestycji w zrównoważoną środowiskowo działalność gospodarczą oraz zapewnianie długoterminowego finansowania dla europejskich małych i średnich przedsiębiorstw;
- zapewnienie proporcjonalności i transparentności w UE przez zobowiązanie ubezpieczycieli stosujących model wewnętrzny do obliczania wymogu wypłacalności również przy użyciu metody standardowej oraz podawania tego wymogu do wiadomości publicznej;
- zwiększenie zaufania do jednolitego rynku i jego pogłębienie przez wprowadzenie wobec wszystkich państw członkowskich obowiązku ustanowienia ubezpieczeniowego systemu gwarancyjnego ze wspólnymi elementami uzgodnionymi na szczeblu UE; ponadto organy państwowe powinny mieć uprawnienia do czasowego wstrzymania wykupu polis ubezpieczeń na życie i ograniczania uprawnień klientów;
- uwzględnienie nowych zagrożeń, związanych ze zmianami klimatycznymi oraz ryzykiem cybernetycznym, które mogą wpływać na stabilność finansową w UE, oraz zobowiązanie zakładów ubezpieczeń do podejmowania kroków przyczyniających się do ich ograniczenia.

6.5. Raport w sprawie sektora pozabankowych instytucji finansowych w UE

ESRB opublikowała 21 października br. kolejną edycję [raportu](#) zawierającego wyniki monitorowania ryzyka systemowego w pozabankowej części systemu finansowego. W raporcie wskazano, że sektor ten istotnie zwiększył swoje rozmiary w ostatnich latach i obecnie stanowi około 40% aktywów systemu finansowego UE. W bieżącym wydaniu raportu omówiono tendencje w sektorze, uwzględniając nie tylko dane na koniec 2019 r., ale również wpływ pandemii COVID-19 na początku 2020 r. W raporcie przeanalizowano ryzyko zarówno w wymiarze cyklicznym, jak i strukturalnym. Wśród czynników ryzyka w wymiarze cyklicznym wyróżniono m.in. gwałtowne załamanie koniunktury, wyższe zadłużenie i ryzyko kredytowe, niepewność wywołaną perspektywą utrzymywania się stóp procentowych na niskim poziomie przez dłuższy czas, zaburzenia płynności i wzrost zmienności na rynkach finansowych. Z kolei w strukturalnym wymiarze ryzyka systemowego podkreślano występowanie ryzyka związanego ze stosowaniem nadmiernej dźwigni, wzajemnymi powiązaniem między podmiotami i efektem zarażania oraz ryzykiem płynności. Źródło zidentyfikowanego ryzyka stanowią w szczególności niektóre rodzaje funduszy inwestycyjnych oraz wykorzystanie transakcji, których przedmiotem są instrumenty pochodne, i transakcji finansowanych papierami wartościowymi. Podkreślano również występowanie luk w danych, ograniczających ocenę ryzyka. Następną edycję raportu ma się skupić na pogłębionej analizie wpływu pandemii na ryzyko w sektorze pozabankowym.

7. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

7.1. Projekt wykonawczych standardów technicznych dotyczących ujawnienia i raportowania wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych oraz w zakresie całkowitej zdolności do absorpcji strat

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) opublikował 3 sierpnia 2020 r. finalną wersję [projektu](#) wykonawczych standardów technicznych (*implementing technical standards*, ITS) dotyczących: a) obowiązków sprawozdawczych, tzn. przekazywania informacji do nadzorca oraz organu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (*resolution*), b) obowiązków publikowania informacji związanych z wymogiem w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych (*minimum requirement for own funds and eligible liabilities*, MREL) oraz z wymogiem całkowitej zdolności do absorpcji strat (*total loss absorbing capacity*, TLAC). Projekt ITS doprecyzowuje ogólne przepisy zawarte w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych II (tzw. CRR II) i dyrektywie w sprawie działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków II (tzw. BRRD II).

Projekt wykonawczych standardów technicznych EBA określa wymogi sprawozdawcze, wraz z częstotliwością raportowania, dla podmiotów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz dla podmiotów niebędących podmiotami *resolution*. Informacje, które mają być przekazywane nadzorca i organowi *resolution*, dotyczą: wysokości funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych oraz ich elementów składowych, w tym profilu zapadalności, podporządkowania, stopnia uprzywilejowania w hierarchii zaspokajania roszczeń w postępowaniu upadłościowym, a także instrumentów funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych wyemitowanych zgodnie z prawem państwa trzeciego. Szczegółowe formularze sprawozdawcze stanowią załącznik do projektu ITS.

Projekt wykonawczych standardów technicznych EBA zawiera także wymogi w zakresie ujawniania informacji wraz z częstotliwością publikacji dla podmiotów *resolution* i podmiotów niebędących podmiotami *resolution*. Zakres publikowanych informacji (również w formie formularzy) w dużym stopniu pokrywa się z wymogami sprawozdawczymi.

EBA podkreśla, że przygotowane formularze są spójne z wytycznymi Komitetu Bazylejskiego dotyczącymi filara III (ujawniania). Zgodnie z unijną procedurą legislacyjną projekt ITS został przekazany do KE w celu jego przyjęcia.

7.2. Raport dotyczący działalności kolegiów *resolution* w 2019 r.

EBA [opublikował](#) 1 września br. raport dotyczący działalności kolegiów do spraw restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w 2019 r. Stwierdza w nim, że kolegia *resolution* w dalszym ciągu stanowią istotne forum współpracy i koordynacji działań w zakresie *resolution* wobec unijnych grup bankowych. Niemniej, jak wskazuje EBA, najbardziej aktywnymi członkami tych kolegiów

były w 2019 r. organy *resolution* oraz organy nadzorcze. Zdaniem EBA konieczne jest, by w prace kolegiów bardziej zaangażowali się ich członkowie reprezentujący ministerstwa finansów i systemy gwarantowania depozytów. W 2019 r. kolegia *resolution* zajmowały się przede wszystkim operacjonalizacją preferowanej strategii *resolution*, ocenami możliwości przeprowadzenia skutecznego procesu *resolution*, a także kwestiami dotyczącymi MREL.

W raporcie EBA wskazuje także następujące obszary wymagające dalszych prac w ramach kolegiów *resolution*: a) operacjonalizacja narzędzia umorzenia lub konwersji długu (*bail-in*), b) płynność i finansowanie w *resolution*, c) zapewnienie ciągłości operacyjnej oraz dostępu do infrastruktury rynkowej w procesie *resolution*, d) wprowadzenie systemów zarządzania informacją, które wspierałyby działania w ramach *resolution*.

Ponadto w związku z pandemią COVID-19 EBA podkreśla konieczność przeglądu planów *resolution* w celu zapewniania ich wiarygodności i wykonalności w nowych warunkach. W kontekście istniejących znacznych niedoborów MREL oraz możliwych problemów banków z emisją instrumentów kwalifikujących się do MREL zwraca uwagę na strategię wykorzystujące narzędzie *bail-in*. W odniesieniu do samych kolegiów EBA podkreśla potrzebę zapewnienia odpowiednich rozwiązań operacyjnych umożliwiających ich funkcjonowanie w warunkach pandemii (np. uwzględnienie pracy zdalnej).

7.3. Zakończenie obowiązywania wytycznych w sprawie ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, stosowanych w związku z pandemią COVID-19

EBA 21 września br. opublikował [informację](#) o zakończeniu, z końcem września 2020 r., obowiązywania swoich wytycznych w sprawie ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19. Wytyczne EBA zostały opublikowane we wczesnych fazach pandemii COVID-19 i zapewniły elastyczność, a także pewność ram regulacyjnych w obliczu znacznej liczby działań podejmowanych przez banki w celu wspierania klientów w trakcie zamknięcia gospodarek.

Wytyczne nadal będą miały zastosowanie do moratoriów udzielonych w ramach programów obowiązujących przed 30 września 2020 r. Pozwoli to uniknąć ryzyka wystąpienia efektu klifu związanego z koniecznością nagłej zmiany klasyfikacji przyznanym kredytów. Banki będą mogły udzielać swoim klientom moratoriów na spłatę kredytu również po 30 września 2020 r. Decyzja o klasyfikacji takich kredytów powinna być podejmowana indywidualnie dla każdego przypadku, zgodnie ze zwykłymi przepisami ostrożnościowymi.

7.4. Raport ESAs w sprawie czynników ryzyka dla systemu finansowego w UE

W dniu 22 września br. opublikowano pierwszy od wybuchu pandemii COVID-19 [raport](#) Wspólnego Komitetu ESAs²⁰ w sprawie czynników ryzyka dla systemu finansowego w UE. W raporcie przedstawiono, w jaki sposób pandemia doprowadziła do nasilenia się obaw o rentowność we wszystkich sektorach systemu finansowego i problemów z płynnością w niektórych segmentach sektora funduszy inwestycyjnych. Jako kluczowe wyzwanie wskazuje się niepewność gospodarczą i rynkową.

Zdaniem Komitetu obawy budzi zwłaszcza możliwy negatywny wpływ kryzysu na jakość aktywów banków w UE, ze względu na utrzymującą się znaczną niepewność co do perspektyw ożywienia gospodarczego. Komitet dostrzega także ryzyko związane z rozbieżnością między wysokimi wycenami na rynkach finansowych a niepewnymi prognozami wzrostu gospodarczego. Należy również oczekiwać utrzymywania się niskich stóp procentowych przez dłuższy czas, co prawdopodobnie wpłynie negatywnie na rentowność i wypłacalność instytucji finansowych, a także przyczyni się do narastania ryzyka związanego z wysokimi wycenami na rynkach papierów wartościowych.

Komitet zwraca uwagę, że w świetle utrzymującej się niepewności co do przebiegu pandemii kluczową kwestią pozostaje współpraca regulacyjna i nadzorcza między ESAs, ESRB i KE. W szczególności Komitet podkreślił, że potrzebne są następujące odporne działania:

- monitorowanie ryzyka i przeprowadzanie testów warunków skrajnych: ryzyko wyceny, płynności, kredytowe i wypłacalności wzrosły we wszystkich sektorach systemu finansowego;
- wspieranie elastyczności tam, gdzie jest to niezbędne: organy nadzoru i banki powinny korzystać z elastyczności już istniejącej w obowiązujących ramach regulacyjnych, w tym z możliwości wykorzystania buforów kapitałowych i płynności w celu pokrycia strat;
- wspieranie gospodarki realnej: złagodzenie polityki dotyczącej buforów kapitałowych powinno być wykorzystane przez banki do wspierania dalszego kredytowania gospodarki realnej w okresie spowolnienia, banki powinny jednak zachować odpowiednią kapitalizację;
- przygotowanie się do wyjścia Zjednoczonego Królestwa z UE: instytucje finansowe w UE muszą być dobrze przygotowane na wszelkie zakłócenia, które mogą spotkać ich oraz ich klientów pod koniec okresu przejściowego opuszczania UE przez Zjednoczone Królestwo;
- nadzorowanie transformacji cyfrowej: dla instytucji finansowych i ich usługodawców kluczowe jest staranne zarządzanie ryzykiem związanym z infrastrukturą teleinformatyczną i bezpieczeństwem, w tym w przypadku z outsourcingiem działań związanych z infrastrukturą teleinformatyczną.

²⁰ Wspólny Komitet odpowiada za koordynację działań Europejskich Urzędów Nadzoru i zapewnienie międzysektorowej spójności nadzoru. W skład Komitetu wchodzi: EBA, ESMA oraz EIOPA.

7.5. Opinia w sprawie planów przedłużenia przez władze szwedzkie obowiązywania instrumentu makroostrożnościowego wprowadzonego na podstawie art. 458 CRR

EBA opublikował 19 października 2020 r. [opinie](#)²¹ w sprawie planów szwedzkiego organu nadzoru finansowego (Finansinspektionen, FI) wydłużenia o rok (do końca 2021 r.) obowiązywania ostrzejszych wymogów kapitałowych, wprowadzonych w 2018 r. na podstawie art. 458 CRR. Zgodnie z decyzją FI banki, które wykorzystują metody ratingów wewnętrznych do obliczania wymogów kapitałowych, zostały zobowiązane do stosowania wobec portfela kredytów hipotecznych średnich wag ryzyka na poziomie co najmniej 25%.

Biorąc pod uwagę informacje przekazane przez władze szwedzkie oraz Zalecenie w sprawie podatności na zagrożenia w sektorze nieruchomości mieszkalnych w Szwecji w średnim okresie, opublikowane przez ESRB we wrześniu 2019 r., EBA przyznał, że w Szwecji ryzyko systemowe związane z rynkiem nieruchomości pozostaje na wysokim poziomie, co może stanowić ryzyko dla stabilności finansowej. W związku z tym EBA nie zgłasza sprzeciwu co do planów przedłużenia przez FI obowiązywania instrumentu makroostrożnościowego wprowadzonego na podstawie art. 458 CRR.

7.6. Monitoring instrumentów zobowiązań kwalifikowalnych zaliczanych na poczet wymogu MREL/TLAC

EBA opublikował 29 października br. pierwszy [raport](#), w którym przedstawił wyniki monitoringu instrumentów zobowiązań kwalifikowalnych zaliczanych na poczet wymogu MREL²²/TLAC²³, które zostały wyemitowane przez banki z UE²⁴. Do celów raportu EBA przeanalizował 27 emisji przeprowadzonych w 14 jurysdykcjach. Całkowita wartość tych emisji wyniosła około 22,75 mld euro, z czego zdecydowaną większość (około 21 mld euro) stanowiły emisje podrzędnego długu uprzywilejowanego (*non-preferred senior debt*).

Raport obejmuje pięć obszarów, które EBA przyjął do oceny jakości instrumentów zaliczanych do wymogów MREL/TLAC. Są to: dostępność, podporządkowanie, zdolność do absorpcji strat, zapadalność oraz inne kwestie, m.in. prawo regulujące zobowiązanie, lub kwestie podatkowe.

Szczególną uwagę EBA skupił na zagadnieniach związanych z podporządkowaniem wyemitowanych zobowiązań kwalifikowalnych (z uwzględnieniem różnych typów podporządkowania²⁵) oraz z ich zdolnością do absorpcji strat. Świadczy o tym liczba rekomendacji przedstawionych przez EBA w tych obszarach (odpowiednio 4 rekomendacje i 7 rekomendacji). Ogółem w raporcie

²¹ Przepisy CRR zobowiązują EBA do wydania opinii w ciągu miesiąca od dnia otrzymania powiadomienia.

²² Wymóg MREL jest ustalany przez organ *resolution* dla każdego banku.

²³ Wymóg TLAC to analogiczny do MREL wymóg, który obowiązuje największe banki. Wprowadzony na poziomie globalnym przez Radę Stabilności Finansowej (Financial Stability Board) wymóg TLAC został także implementowany do prawa unijnego.

²⁴ Zadanie w postaci ciągłego monitorowania jakości instrumentów zobowiązań kwalifikowalnych nałożył na EBA art. 80 CRR.

²⁵ Zgodnie z regulacjami podporządkowanie instrumentów zobowiązań kwalifikowanych osiąga się w wyniku umowy (tzw. podporządkowanie umowne), przepisów prawnych danej jurysdykcji (tzw. podporządkowanie ustawowe) lub przez strukturę korporacyjną (tzw. podporządkowanie strukturalne).

zawarto 15 rekomendacji skierowanych do instytucji emitujących instrumenty zobowiązań kwalifikowalnych (pozostałe rekomendacje dotyczą zapadalności (3) i kwestii podatkowych (1)).

EBA podkreślił, że raport zawiera pierwsze obserwacje dotyczące emisji instrumentów zobowiązań kwalifikowalnych. Urząd będzie kontynuować przegląd kolejnych emisji, starając się zwiększyć liczbę jurysdykcji objętych monitoringiem, co powinno także poprawić jego jakość. EBA zastrzegł również możliwość wydania kolejnych rekomendacji w tym zakresie.

8. Inne

8.1. Publikacja wytycznych SRB dotyczących uruchomienia instrumentu umorzenia lub konwersji długu

W dniu 10 sierpnia 2020 r. SRB [opublikowała](#) nowy zestaw dokumentów zawierających wytyczne operacyjne dla banków w zakresie wdrożenia instrumentu umorzenia lub konwersji długu (*bail-in tool*).

Dokumenty te nie stanowią nowego zestawu zasad SRB. Mają pełnić funkcję przewodnika, który pomoże bankom w odpowiednim przygotowaniu się do zastosowania instrumentu umorzenia lub konwersji długu na etapie planowania restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz w spełnieniu oczekiwań SRB wobec banków. Ma to zagwarantować skuteczne przeprowadzenie procedury *resolution*.

Dokumenty zostały opracowane przez SRB w ścisłej współpracy z krajowymi organami do spraw restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji.

8.2. Stan negocjacji umowy o przyszłych stosunkach między UE a Zjednoczonym Królestwem

W sierpniu i wrześniu odbyły się dwie rundy negocjacji umowy o przyszłych stosunkach między UE a Zjednoczonym Królestwem. [Siódma](#) runda negocjacyjna trwała w dniach 18–21 sierpnia i przyniosła postęp jedynie w kwestiach technicznych, takich jak współpraca w zakresie energii czy uczestnictwo Zjednoczonego Królestwa w programach unijnych. Rozmowy w ramach ósmej rundy [miały](#) miejsce w Londynie w dniach 8–10 września. W oświadczeniu po jej zakończeniu unijny negocjator Michel Barnier podkreślił, że pozostają istotne kwestie, w których dotychczas nie udało się osiągnąć porozumienia, w tym ustalenie wspólnych zasad mających zapewnić uczciwą konkurencję (*level-playing field*), obejmujących zagwarantowanie utrzymania standardów w zakresie społecznym, środowiskowym, zatrudnienia czy klimatycznym. Nie został również ustalony wspólny mechanizm rozwiązywania konfliktów, zabezpieczeń w zakresie współpracy sądowej i policyjnej, rybołówstwa czy uczciwej konkurencji w sektorze transportu oraz energii.

W dniu 2 października br. [zakończyła](#) się dziewiąta runda negocjacji umowy o przyszłych stosunkach między Zjednoczonym Królestwem i UE. Michel Barnier w swoim oświadczeniu wskazał, że pomimo osiągnięcia pewnych punktów wspólnych oraz uzgodnień, dotyczących m.in. koordynacji zabezpieczenia społecznego czy bezpieczeństwa lotniczego, pozostają poważne różnice między stronami w kwestiach szczególnie istotnych dla UE.

8.3. EBI wspiera Polskę w walce z COVID-19

Dnia 4 września br. została zawarta [umowa](#) pomiędzy EBI a Ministrem Finansów, dzięki której Polska uzyska linię kredytową do wysokości 650 mln euro na finansowanie działań w ramach walki z pandemią COVID-19. Celem tego porozumienia jest zabezpieczenie działań antykryzysowych, zwłaszcza w obszarach opieki zdrowotnej i ochrony ludności. W ramach linii kredytowej EBI oferuje pełne finansowanie kwalifikowalnych projektów. EBI ma wesprzeć inwestycje realizowane w sektorach opieki zdrowotnej i ochrony ludności, czyli w obszarach, w których skutki pandemii COVID-19 są najbardziej odczuwalne.

8.4. Publikacja projektu brytyjskiej ustawy Internal Market Bill

Dnia 9 września br. został [opublikowany](#) projekt brytyjskiej ustawy Internal Market Bill (IMB) mającej wprowadzić nowe przepisy w zakresie rynku wewnętrznego dóbr i usług w Zjednoczonym Królestwie. Publikacja spotkała się z wątpliwościami strony unijnej w kwestii zgodności planowanych przepisów z umową o wystąpieniu, która weszła w życie 1 lutego br., a dokładniej ze stanowiącym jej część protokołem dotyczącym Irlandii i Irlandii Północnej. Do głównych zastrzeżeń [należy](#) wprowadzenie przez IMB możliwości niestosowania przepisów dotyczących pomocy publicznej oraz wymogów w zakresie deklaracji eksportowych. Dzień po publikacji rząd Zjednoczonego Królestwa został [wezwany](#) przez KE do wycofania wskazanych przepisów z projektu ustawy do końca września. W związku z ich nieusunięciem KE [zdecydowała](#) 1 października br. o wysłaniu formalnego listu do rządu brytyjskiego z wezwaniem do usunięcia uchybienia, co stanowi pierwszy krok w postępowaniu w sprawie naruszenia.

8.5. Siódmy raport o stanie gospodarki Grecji

W opublikowanym 23 września br. przez KE siódmym [raporcie](#) dotyczącym wzmocnionego nadzoru w odniesieniu do Grecji przedstawiono ocenę postępów tego kraju w wywiązywaniu się ze zobowiązań polityczno-gospodarczych podjętych wobec Eurogrupy 22 czerwca 2018 r., które powinno zostać ukończone do połowy 2020 r. Przygotowanie dokumentu poprzedziła misja przedstawicieli KE i EBC z udziałem przedstawicieli MFW oraz ESM, która odbyła się w formie zdalnej w dniach 13–14 lipca 2020 r. W raporcie dokonano przeglądu bieżącej sytuacji gospodarczej Grecji, stanu finansów publicznych, warunków finansowania się kraju na rynku długu oraz możliwości obsługi zadłużenia. Dokument zawiera również analizę sytuacji w sektorze finansowym oraz na rynku pracy. Publikacja kolejnego, ósmego, raportu dotyczącego Grecji w związku ze wzmocnionym nadzorem gospodarczym została zaplanowana na listopad br.

Wykaz skrótów

AIFMD	Alternative Investment Fund Managers Directive, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010
ASGS	<i>annual sustainable growth survey</i> , roczna strategia zrównoważonego wzrostu gospodarczego
BLS	<i>euro area bank lending survey</i> , badanie akcji kredytowej banków strefy euro
BMR	Benchmark Regulation, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014
BRRD II	Bank Recovery and Resolution Directive II, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/879 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2014/59/UE w odniesieniu do zdolności do pokrycia strat i dokapitalizowania instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz dyrektywę 98/26/WE
CBD	<i>consolidated banking data</i> , skonsolidowane dane bankowe
CCP	<i>central counterparties</i> , kontrahenci centralni
CMU	<i>capital markets union</i> , unia rynków kapitałowych
CRII	Coronavirus Response Investment Initiative, inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na pandemię COVID-19
CRR II	Capital Requirements Regulation II, Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/876 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, wskaźnika stabilnego finansowania netto, wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rynkowego, ekspozycji wobec kontrahen-

	tów centralnych, ekspozycji wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, dużych ekspozycji, wymogów dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji, a także rozporządzenie (UE) nr 648/2012
dyrektywa Wypłacalność II	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej
EBA	European Banking Authority, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EBC	Europejski Bank Centralny
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority, Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych
ELTIF Regulation	European Long-Term Investment Funds Regulation, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr (UE) 2015/760 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie europejskich długoterminowych funduszy inwestycyjnych
EMIR	European Market Infrastructure Regulation, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji
ESAs	European Supervisory Authorities, Europejskie Urzędy Nadzoru
ESM	European Stability Mechanism, Europejski Mechanizm Stabilności
ESMA	European Securities and Markets Authority, Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
ESRB	European Systemic Risk Board, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego
ETF	<i>exchange traded fund</i> , fundusz inwestycyjny notowany na giełdzie, którego zadaniem jest odzwierciedlanie określonego indeksu giełdowego
FI	Finansinspektionen, szwedzki organ nadzoru finansowego
IMB	Internal Market Bill, brytyjska ustawa mająca wprowadzić nowe przepisy w zakresie rynku wewnętrznego dóbr i usług w Zjednoczonym Królestwie

ITS	<i>implementing technical standards</i> , wykonawcze standardy techniczne
KE	Komisja Europejska
LEI	<i>Legal entity identifier</i> , identyfikator podmiotu prawnego (dwudziestoznakowy, alfanumeryczny identyfikator podmiotu, który identyfikuje podmioty w skali globalnej)
LIBOR	London Interbank Offered Rate, referencyjna wysokość oprocentowania depozytów i kredytów na rynku międzybankowym w Londynie
MiFID II	Markets in Financial Instruments Directive II, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE
MREL	<i>minimum requirement for own funds and eligible liabilities</i> , wymóg w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
MŚP	małe i średnie przedsiębiorstwa
NGEU	Next Generation EU, nadzwyczajny fundusz Unii Europejskiej na rzecz odbudowy
NPLs	<i>non-performing loans</i> , kredyty zagrożone
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
PE	Parlament Europejski
PEPP	<i>pandemic emergency purchase programme</i> , nadzwyczajny program Europejskiego Banku Centralnego skupu aktywów w czasie pandemii COVID-19
REFIT	<i>regulatory fitness and performance programme</i> , program sprawności i wydajności regulacyjnej
SRB	Single Resolution Board, Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji

SURE	<i>European instrument for temporary support to mitigate unemployment risks in an emergency</i> , unijny instrument tymczasowy mający zmniejszać zagrożenie bezrobociem podczas kryzysu spowodowanego COVID-19
TLAC	<i>total loss absorbing capacity</i> , wymów w zakresie całkowitej zdolności do absorpcji strat
TLTRO	<i>targeted longer-term refinancing operations</i> , ukierunkowane dłuższe operacje refinansujące
UE	Unia Europejska
UGW	unia gospodarcza i walutowa

www.nbp.pl

